

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 24. septembra 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Rovnosť zaobchádzania v zamestnaní a povolani – Smernice 2000/78/ES a 2006/54/ES – Pôsobnosť – Zákaz nepriamej diskriminácie na základe veku alebo pohlavia – Odôvodnenia – Vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje zrážku z dôchodkov vyplácaných priamo ich poberateľom podnikmi, ktoré sú ovládané prevažne štátom, ako aj zrušenie indexácie výšky dôchodkov – Články 16, 17, 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie – Uplatniteľnosť – Diskriminácia na základe majetku – Zásah do zmluvnej slobody – Porušenie práva vlastníť majetok – Článok 47 Charty základných práv – Právo na účinný prostriedok nápravy“

Vo veci C-223/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Landesgericht Wiener Neustadt (Krajinský súd Wiener Neustadt, Rakúsko) z 11. marca 2019 a doručený Súdnemu dvoru 13. marca 2019, ktorý súvisí s konaním:

YS

proti

NK AG,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory A. Prechal, sudcovia L. S. Rossi, J. Malenovský, F. Biltgen (spravodajca) a N. Wahl,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: D. Dittert, vedúci sekcie,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. januára 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- YS, v zastúpení: M. Breunig, Rechtsanwalt, a J. Hanreich, Prozessbevollmächtigter,
- NK, v zastúpení: C. Egermann, Rechtsanwalt,
- rakúska vláda, v zastúpení: J. Schmoll, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Valero, B.-R. Killmann a B. Bertelmann, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 7. mája 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. EÚ L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79), smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, 2006, s. 23), ako aj článkov 16, 17, 20, 21 a 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi YS a spoločnosťou NK AG vo veci zrážky sumy z podnikového dôchodku vyplateného priamo YS touto spoločnosťou, ako aj zrušenia výhody zmluvne dohodnutej indexácie tohto dôchodku za rok 2018.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 79/7/EHS

- 3 Článok 3 ods. 1 písm. a) smernice Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 1979, s. 24; Mim. vyd. 05/001, s. 215) stanovuje, že táto smernica sa vzťahuje na zákonné systémy, ktoré poskytujú ochranu najmä pre prípad „staroby“.

Smernica 2000/78

- 4 Podľa článku 1 smernice 2000/78 je účelom tejto smernice ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania.
- 5 Článok 2 ods. 1 a 2 tejto smernice stanovuje:

„1. Na účely tejto smernice sa pod pojmom ‚zásada rovnakého zaobchádzania‘ rozumie, že nemá existovať žiadna priama alebo nepriama diskriminácia založená na ktoromkoľvek z dôvodov uvedených v článku 1.

2. Na účely odseku 1:

...

- b) o nepriamu diskrimináciu ide, keď zdanlivo neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax by uviedla osoby určitého náboženstva alebo viery, s určitým zdravotným postihnutím, určitého veku alebo určitej sexuálnej orientácie do nevýhodného postavenia v porovnaní s inými osobami, iba ak:
- i) takýto predpis, kritérium alebo zvyklosť [takéto ustanovenie, kritérium alebo prax – *neoficiálny preklad*] sú objektívne odôvodnené oprávneným cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a nevyhnutné...

...“

- 6 Článok 3 uvedenej smernice s názvom „Rozsah“ v odseku 1 stanovuje:

„V rámci právomocí delegovaných na Spoločenstvo sa bude táto smernica vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k:

...

- c) podmienkam zamestnania a pracovným podmienkam vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania;

...“

Smernica 2006/54

- 7 Odôvodnenie 30 smernice 2006/54 znie:

„Priятие pravidiel o dôkaznom bremene zohráva významnú úlohu pri zabezpečovaní účinného presadzovania zásady rovnakého zaobchádzania. Podľa rozhodnutia Súdneho dvora by sa preto mali prijať ustanovenia na zabezpečenie toho, že dôkazné bremeno sa presunie na odporcu, ak je na prvý pohľad zrejmé, že ide o diskrimináciu, okrem konaní, v ktorých je skutkovú podstatu povinný skúmať súd alebo iný príslušný vnútroštátny orgán. Je však potrebné objasniť, že zhodnotenie skutočností, z ktorých možno usudzovať, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, ostáva naďalej v pôsobnosti príslušného vnútroštátneho orgánu v súlade s vnútroštátnym právom alebo obvyklými postupmi. V pôsobnosti členských štátov je aj zavedenie takých pravidiel dokazovania, ktoré sú pre žalobcov výhodnejšie, a to v akejkoľvek fáze konania.“

- 8 Článok 1 tejto smernice uvádza:

„Účelom tejto smernice je zabezpečiť vykonávanie zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania.

V tomto ohľade smernica obsahuje ustanovenia na vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o:

...

- b) pracovné podmienky vrátane odmeny;
- c) zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia.

...“

- 9 Článok 2 ods. 1 písm. b) uvedenej smernice definuje pojem „nepriama diskriminácia“ ako situáciu, v ktorej by zjavne neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax priviedli osoby jedného pohlavia do osobitnej nevýhody v porovnaní s osobami druhého pohlavia, pokiaľ toto ustanovenie, kritérium alebo prax nie sú objektívne odôvodnené legitímnym cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a potrebné.
- 10 Článok 4 prvý odsek tejto istej smernice znie:
„Za rovnakú prácu alebo prácu, ktorej sa priznáva rovnaká hodnota, sa odstráni priama a nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia v súvislosti so všetkými hľadiskami a podmienkami odmeňovania.“
- 11 Článok 5 smernice 2006/54, ktorý sa nachádza v jej hlave II kapitole 2, nazvanej „Rovnaké zaobchádzanie v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia“, znie:
„Bez toho, aby bol dotknutý článok 4, nesmie dochádzať k žiadnej priamej alebo nepriamej diskriminácii z dôvodu pohlavia v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia, najmä pokiaľ ide o:
...
c) výpočet dávok vrátane doplnkových dávok vyplácaných na manžela/manželku alebo závislé osoby, ako aj podmienky určujúce trvanie a zachovanie nároku na dávky.“
- 12 Článok 7 ods. 1 písm. a) bod iii) tejto smernice stanovuje, že ustanovenia uvedené v uvedenej kapitole 2 sa vzťahujú na zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia, ktoré zabezpečujú ochranu pred rizikom „staroby“, a to aj v prípadoch predčasného odchodu do dôchodku.

Rakúske právo

- 13 § 1 Sonderpensionenbegrenzungsgesetz (zákon o ohraňení osobitných dôchodkov, BGBl. I, 46/2014, ďalej len „SpBegrG“) zahŕňa ústavné ustanovenia, ktoré zaviedli určité zmeny do Bundesverfassungsgesetz über die Begrenzung von Bezügen öffentlicher Funktionäre (spolkový ústavný zákon o ohraňení odmien úradníkov, BGBl. I, 64/1997, ďalej len „BezBegrBVG“). Tento § 1 rozšíril najmä osobnú pôsobnosť BezBegrBVG na zamestnancov a bývalých zamestnancov právnických osôb podliehajúcich kontrole Rechnungshof (Dvor audítorov, Rakúsko). Tieto právnické osoby zahŕňajú podniky založené podľa súkromného práva, v ktorých rakúska spolková vláda alebo rôzne spolkové krajiny majú rozhodujúci vplyv.
- 14 Hoci SpBegrG ako spolkový zákon nemôže priamo ovplyvniť zmluvy zamestnancov podnikov podliehajúcich kontrole Rechnungshof (Dvor audítorov) z dôvodu rozhodujúceho vplyvu, ktorý na nich vyvíjajú spolkové krajiny, § 10 ods. 6 BezBegrBVG oprávňuje zákonodarcu spolkovej krajiny prijať pravidlá porovnateľné s pravidlami stanovenými na spolkovej úrovni pre zamestnancov a bývalých zamestnancov právnických osôb, v ktorých táto spolková krajina vlastní rozhodujúci podiel.
- 15 Niederösterreichisches Landes- und Gemeindebezügegesetz (zákon Dolného Rakúska o odmenách krajinských a obecných zamestnancov, ďalej len „NÖ Landes- und GemeindebezügeG“), prijatý na základe SpBegrG, v § 24a s názvom „Ohraňenie dôchodkov“, stanovuje:

„1. Poberatelia dôchodkov z dohodnutých dávok

...

b) od právnických osôb, ktoré na základe väčšinového podielu alebo skutočného ovládania z dôvodu finančných, ekonomických alebo organizačných opatrení Niederösterreich [(spolková krajina Dolné Rakúsko, Rakúsko)] podliehajú kontrole Rechnungshof [(Dvor audítorov)]...

platia príspevok na zaistenie dôchodkového poistenia za podiel, ktorý presahuje výšku mesačného vymeriavacieho základu najvyššieho príspevku v súlade s § 45 [Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (všeobecný zákon o sociálnom zabezpečení, BGBl., 189/1955), naposledy zmeneným BGBl. I, 139/1997, a s § 108 ods. 1 a 3 [tohto zákona], naposledy zmeneným BGBl. I, 35/2012. Platí to aj pre osobitné platby.

2. Príspevok na zaistenie dôchodkového poistenia strhne orgán pre vyplácanie dôchodkov a vyplatí sa právnickej osobe založenej podľa zákona spolkovej krajiny alebo tomu podniku, od ktorého poberateľ poberá dôchodok.

Výška príspevku na zaistenie dôchodkového poistenia je...“

16 § 711 Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (všeobecný zákon o sociálnom zabezpečení, ďalej len „ASVG“), ktorý bol vložený na základe Pensionsanpassungsgesetz 2018 (zákon o zmene starobných dôchodkov z roku 2018, BGBl. I, 151/2017), s názvom „Úprava dôchodkov na rok 2018“ znie:

„1. Odchyľne od § 108 h ods. 1 prvej vety a § 108 h ods. 2 sa zvýšenie dôchodkov za rok 2018 nevykoná podľa valorizačného koeficientu, ale [sa vykoná] takto: celková výška dôchodku (odsek 2) sa zvýši:

- (1) ak jeho suma nie je vyššia ako 1 500 eur mesačne, o 2,2 %;
- (2) ak jeho suma je vyššia ako 1 500 eur až do 2 000 eur mesačne, o 33 eur;
- (3) ak jeho suma je vyššia ako 2 000 eur až do 3 355 eur mesačne, o 1,6 %;
- (4) ak jeho suma je vyššia ako 3 355 eur až do 4 980 eur mesačne, o percentuálnu sadzbu, ktorá medzi uvedenými hodnotami lineárne klesá z 1,6 % na 0 %.

Ak je celkový dôchodkový príjem vyšší ako 4 980 eur mesačne, k zvýšeniu nedochádza.

2. Celkový dôchodkový príjem osoby je súčtom všetkých dôchodkov, ktoré poberá zo zákonného systému dôchodkového poistenia... Všetky dávky uvedené [SpBegrG] sa tiež považujú za súčasť celkového dôchodkového príjmu, ak má na ne poberateľ dôchodku nárok do 31. decembra 2017.

...

6. (Ústavné ustanovenie) Úprava dávok, na ktoré sa vzťahuje [SpBegrG], za rok 2018 nesmie presiahnuť zvýšenie stanovené v odseku 1, pričom sa prihliada na celkový dôchodkový príjem (ods. 2).“

17 Podľa § 2 Betriebspensionsgesetz (zákon o podnikovom dôchodku, BGBl., 282/1990):

„Dávky definované v zmysle § 1 ods. 1 sú záväzky zamestnávateľa vyplývajúce z jednostranných vyhlásení, individuálnych dohôd alebo z ustanovení kolektívnych zmlúv,

- (1) platiť príspevky do dôchodkového fondu... v prospech zamestnanca a jeho pozostalých; platiť poistné za kolektívne podnikové poistenie... v prospech zamestnanca a jeho pozostalých;...
- (2) poskytovať priame dávky zamestnancovi a jeho pozostalým (priame definované dávky);

(3) platiť poisťné na životné poistenie uzatvorené v prospech zamestnanca a jeho pozostalých.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 18 Žalobca vo veci samej je bývalým zamestnancom NK, akciovej spoločnosti kótovanej na burze, v ktorej vlastní spolková krajina Dolné Rakúsko približne 51 % podiel.
- 19 Dňa 2. marca 1992 žalobca vo veci samej uzavrel so spoločnosťou NK zmluvu o podnikovom dôchodku. Táto dohoda zahŕňala „priamu definovanú dávku“ od spoločnosti NK, teda podnikový dôchodok financovaný z rezerv vytvorených týmto zamestnávateľom, ktorú sa táto spoločnosť zaviazala vyplatiť priamo pracovníkovi po skončení pracovného pomeru. Okrem toho bolo dohodnuté ustanovenie o indexácii, podľa ktorého sa všetky dôchodkové nároky zvýšia o rovnakú percentuálnu sadzbu, ako je sadzba, ktorá sa má uplatňovať počas poberania uvedeného podnikového dôchodku na mzdy najvyššej platovej triedy, ako sú stanovené v kolektívnej zmluve pre zamestnancov rakúskych podnikov dotknutého odvetvia.
- 20 Žalobca vo veci samej odišiel do dôchodku 1. apríla 2010. Z tohto dôvodu odvtedy poberá rôzne dôchodkové dávky. NK mu od 17. decembra 2010 vypláca najmä „priamu definovanú dávku“ upravenú v zmluve o podnikovom dôchodku z 2. marca 1992.
- 21 Od 1. januára 2015 NK v súlade s § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG strháva príspevok na zaistenie dôchodkového poistenia.
- 22 Podľa § 711 ASVG NK nezvýšila výšku podnikového dôchodku žalobcu vo veci samej za rok 2018, zatiaľ čo priamo vyplatená časť tohto dôchodku mala byť zvýšená o 3 % v súlade s indexáciou miezd stanovenou na tento rok kolektívnou zmluvou pre zamestnancov rakúskych podnikov dotknutého odvetvia.
- 23 Žalobca vo veci samej podal na vnútroštátny súd Landesgericht Wiener Neustadt (Krajinský súd Wiener Neustadt, Rakúsko) žalobu proti spoločnosti NK, ktorou jednak napadol uvedené zrážky, ako aj skutočnosť, že nedošlo k uvedenému zvýšeniu podnikového dôchodku, a jednak sa domáhal určenia svojich budúcich nárokov.
- 24 Pokiaľ ide o pôsobnosť práva Únie, najmä smerníc 79/7, 2000/78 a 2006/54, vnútroštátny súd sa domnieva, že § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG a § 711 ASVG (ďalej spoločne len „dotknuté vnútroštátne ustanovenia“) priamo upravujú spôsoby a podmienky určenia výšky podnikového dôchodku, na ktorý má žalobca vo veci samej nárok na základe zmluvy o podnikovom dôchodku z 2. marca 1992.
- 25 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že dotknuté vnútroštátne ustanovenia sa týkajú osôb, ktoré poberajú podnikový dôchodok vo forme „priamej definovanej dávky“, ktorej výška je pomerne vysoká, od právnickej osoby podliehajúcej kontrole Rechnungshof (Dvor audítorov), a to najmä z dôvodu, že väčšinovým akcionárom je spolková krajina, ktorá prijala pravidlá v tejto oblasti porovnateľné s pravidlami upravenými na spolkovej úrovni.
- 26 Tento súd uvádza, že na osoby, ktoré nedosiahli určitý vek, sa dotknuté vnútroštátne ustanovenia nevzťahujú, keďže zmluvy o poskytovaní dôchodku vo forme „priamej definovanej dávky“ sa prestali v Rakúsku uzatvárať približne v roku 2000. Naopak, keďže tento typ dohody sa spravidla uzatváral s osobami, ktoré dosiahli vysoký počet odpracovaných rokov a určitý stupeň zodpovednosti v rámci podniku, ktorý ich zamestnával, tieto osoby dnes dosiahli určitý vek.
- 27 Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že podľa rakúskych oficiálnych štatistík majú dotknuté vnútroštátne ustanovenia prevažne vplyv na podnikový dôchodok mužov.

- 28 Pokiaľ ide o ciele týchto ustanovení, vnútroštátny súd uvádza dva ciele, ktoré stanovuje SpBegrG a ktoré spočívajú jednak v znížení nerovnováhy vytvorenej v súvislosti s takzvanými „osobitnými“ dôchodkami a jednak v zabezpečení trvalého financovania dôchodkových dávok.
- 29 Okrem toho podľa vnútroštátneho súdu boli dotknuté vnútroštátne ustanovenia prijaté vo forme ústavných ustanovení, najmä s cieľom obmedziť možnosť napadnutia ich platnosti na Verfassungsgerichtshof (Ústavný súd, Rakúsko).
- 30 Za týchto okolností Landesgericht Wiener Neustadt (Krajinský súd Wiener Neustadt) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Vztahuje sa pôsobnosť smernice 79/7/EHS a/alebo smernice 2006/54 na právnu úpravu členského štátu, ak má táto právna úprava za následok, že bývalý zamestnávateľ pri vyplácaní podnikového dôchodku zráža sumy u výrazne vyššieho počtu mužov, ktorí majú nárok na podnikový dôchodok, ako u žien, ktoré majú nárok na podnikový dôchodok, a môže tieto sumy voľne použiť, a sú takéto právne predpisy diskriminačné v zmysle týchto smerníc?
 2. Vztahuje sa pôsobnosť smernice 2000/78 na právnu úpravu členského štátu, ktorá diskriminuje na základe veku, pretože finančne zaťažuje výlučne staršie osoby so súkromnoprávnym nárokom na poskytnutie podnikového dôchodku dohodnutého v podobe priamych definovaných dávok, zatiaľ čo mladšie a mladé osoby, ktoré uzavreli zmluvy o podnikovom dôchodku, nie sú finančne zaťažené?
 3. Majú sa na podnikové dôchodky uplatniť pravidlá Charty, najmä zákazy diskriminácie uvedené v jej článkoch 20 a 21, aj vtedy, keď právna úprava členských štátov neobsahuje diskriminačné opatrenia zakázané smernicami 79/7, 2000/78 a 2006/54?
 4. Má sa článok 20 a nasl. Charty vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá vykonáva právo Únie v zmysle článku 51 Charty a ktorá osoby, ktoré majú súkromnoprávny nárok na podnikový dôchodok, diskriminuje na základe pohlavia, veku, majetku alebo iných dôvodov, napríklad na základe finančnej situácie, v ktorej sa ich bývalý zamestnávateľ momentálne nachádza, v porovnaní s inými osobami s nárokom na podnikový dôchodok, a zakazuje Charta takúto diskrimináciu?
 5. Diskriminuje vnútroštátna právna úprava, ktorá iba u malej skupiny osôb so zmluvne dohodnutým nárokom na podnikový dôchodok v podobe „priamej definovanej dávky“ vyžaduje uskutočniť zrážky zo strany ich bývalého zamestnávateľa, aj na základe majetku v zmysle článku 21 Charty, ak sa táto požiadavka vzťahuje iba na osoby, ktoré poberajú vyšší podnikový dôchodok?
 6. Má sa článok 17 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá priamo zákonom a bez náhrady stanovuje zásah, ktorý je porovnateľný s vyvlastníím, do zmluvy uzatvorenej medzi dvomi súkromnými subjektmi o podnikovom dôchodku v podobe ‚priamej definovanej dávky‘ v neprospech bývalého zamestnanca podniku, ktorý zabezpečil vyplácanie podnikového dôchodku a nečelí hospodárskym ťažkostiam?
 7. Považuje sa zákonom stanovená povinnosť uložená bývalému zamestnávateľovi osoby s nárokom na podnikový dôchodok, aby nevyplatil určitú časť dohodnutej odmeny (dohodnutého podnikového dôchodku), ako porušenie zmluvnej slobody, za zásah do vlastníckeho práva zamestnávateľa?
 8. Má sa článok 47 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá priamo zákonom vyvlastňuje a nestanovuje nijakú inú možnosť ochrany proti vyvlastneniu než podať žalobu proti prijímateľovi vyvlastnenia (bývalému zamestnávateľovi a dlžníkovi zo zmluvy o dôchodku) o náhradu škody a vrátenie dotknutej vyvlastnenej peňažnej sumy?“

O prejudiciálních otázkách

O prvej časti prvej a druhej otázky

- 31 Prvou časťou svojej prvej a druhej otázky, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú smernice 79/7, 2000/78 a 2006/54 vykladať v tom zmysle, že do ich pôsobnosti patria právne predpisy členského štátu, podľa ktorých jednak časť zo sumy podnikového dôchodku, ktorý sa zamestnávateľ zmluvne zaviazal vyplácať priamo svojmu bývalému zamestnancovi, sa má strhávať pri zdroji uvedeným zamestnávateľom, a jednak zmluvne dohodnutá indexácia sumy tejto dávky je zbavená účinku.
- 32 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že podľa článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 79/7 sa táto smernica vzťahuje len na zákonné systémy, ktoré poskytujú ochranu najmä pre prípad „staroby“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. novembra 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, bod 26 a citovanú judikatúru).
- 33 Naproti tomu dávky priznané na základe dôchodkového systému, ktorý v podstate závisí od práce, ktorú dotknutá osoba vykonávala, sa viažu na odmenu, ktorú táto osoba poberala, a spadajú pod článok 157 ZFEÚ [pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 59 a citovanú judikatúru]. Preto predstavujú „odmenu“ v zmysle článku 3 ods. 1 písm. c) smernice 2000/78 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. januára 2019, E.B., C-258/17, EU:C:2019:17, body 44 a 48).
- 34 Okrem toho z článku 1 písm. c) a článku 5 písm. c) smernice 2006/54 vyplýva, že táto smernica sa vzťahuje na zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia. Pritom už bolo rozhodnuté, že systémy dôchodkov vyplácaných zamestnancovi z dôvodu jeho pracovnoprávneho vzťahu so zamestnávateľom vo verejnom sektore tiež patria do vecnej pôsobnosti článku 5 smernice 2006/54 [pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov), C-192/18, EU:C:2019:924, body 72 a 73].
- 35 Z toho vyplýva, že dôchodok, akým je „priama definovaná dávka“, ktorú žalobca vo veci samej pobera od svojho bývalého zamestnávateľa z dôvodu pracovnoprávneho vzťahu s týmto zamestnávateľom, nepatrí do pôsobnosti smernice 79/7, ale patrí do pôsobnosti smerníc 2000/78 a 2006/54.
- 36 V druhom rade treba konštatovať, že dotknuté vnútroštátne ustanovenia, podľa ktorých na jednej strane časť zo sumy podnikového dôchodku, ktorý sa zamestnávateľ zmluvne zaviazal priamo vyplácať svojmu bývalému zamestnancovi, má uvedený zamestnávateľ strhnúť pri zdroji, a na druhej strane zmluvne dohodnutá indexácia výšky tejto dávky stráca svoj účinok, majú za následok zníženie výšky dôchodku, ktorý sa táto spoločnosť zaviazala vyplácať uvedenému bývalému zamestnancovi. Z toho dôvodu ovplyvňujú podmienky odmeňovania tohto zamestnanca v zmysle článku 3 ods. 1 písm. c) smernice 2000/78 a zamestnanecký systém sociálneho zabezpečenia v zmysle článku 5 písm. c) smernice 2006/54. Tieto smernice sa preto uplatňujú na takú situáciu, o akú ide vo veci samej (pozri analogicky rozsudok zo 16. júna 2016, Lesar, C-159/15, EU:C:2016:451, bod 18 a citovanú judikatúru).
- 37 Tento záver nespochybňuje konštatovanie, ktoré vyplýva z rozsudku z 2. júna 2016, C (C-122/15, EU:C:2016:391), uvádzaného rakúskou vládou v jej písomných pripomienkach, v ktorom Súdny dvor v bode 30 rozhodol, že vnútroštátna právna úprava týkajúca sa dodatočnej dane z príjmov zo starobných dôchodkov nepatrí do vecnej pôsobnosti smernice 2000/78.
- 38 Súdny dvor totiž v bodoch 25 a 26 uvedeného rozsudku vychádzal z okolnosti, že spor, ktorý viedol k tomuto rozsudku, sa netýka spôsobu alebo podmienok určenia výšky dávok vyplácaných pracovníkovi z dôvodu jeho pracovnoprávneho vzťahu s jeho bývalým zamestnávateľom, ale sadzby dane z príjmov

zo starobných dôchodkov, keďže takéto zdanenie, ktoré vyplýva priamo a výlučne z vnútroštátnej daňovej právnej úpravy, nesúvisí s pracovnoprávnym vzťahom, a teda s určením „odmeny“ v zmysle uvedenej smernice a článku 157 ods. 2 ZFEÚ.

- 39 V dôsledku toho treba na prvú časť prvej a druhej otázky odpovedať tak, že smernice 2000/78 a 2006/54 sa majú vykladať v tom zmysle, že do ich pôsobnosti patria právne predpisy členského štátu, podľa ktorých jednak časť sumy podnikového dôchodku, ktorý sa zamestnávateľ zmluvne zaviazal priamo vyplácať svojmu bývalému zamestnancovi, sa má strhávať pri zdroji uvedeným zamestnávateľom, a jednak zmluvne dohodnutá indexácia sumy tejto dávky je zbavená účinku.

O druhej časti prvej otázky

- 40 Druhou časťou svojej prvej otázky sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má smernica 2006/54 vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej poberatelia dôchodku, ktorý sa podnik ovládaný štátom zaviazal na základe dohody priamo im vyplácať a ktorý presahuje určité prahové hodnoty stanovené v tejto právnej úprave, nemajú nárok jednak na sumu zrazenú z časti tohto dôchodku, ktorá presahuje niektorú z týchto prahových hodnôt, a jednak na uplatnenie zmluvne dohodnutej indexácie uvedeného dôchodku, v prípade, že sa dotknutá právna úprava týka oveľa viac poberateľov mužského než ženského pohlavia.
- 41 Podľa článku 5 písm. c) smernice 2006/54 je zakázaná akákoľvek priama alebo nepriama diskriminácia na základe pohlavia pri výpočte dávok v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia, ktoré v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. a) bodom iii) tejto smernice zabezpečujú ochranu najmä pre prípad „staroby“.
- 42 Najprv treba konštatovať, že také vnútroštátne ustanovenia, o aké ide vo veci samej, nemajú za následok priamu diskrimináciu, keďže sa uplatňujú bez rozdielu na pracovníkov mužského a ženského pohlavia.
- 43 Pokiaľ ide o otázku, či takáto vnútroštátna právna úprava spôsobuje nepriamu diskrimináciu, táto diskriminácia je na účely smernice 2006/54 definovaná v článku 2 ods. 1 písm. b) tejto smernice ako situácia, v ktorej by zjavne neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax priviedli osoby jedného pohlavia do osobitnej nevýhody v porovnaní s osobami druhého pohlavia, pokiaľ toto ustanovenie, kritérium alebo prax nie sú objektívne odôvodnené legitímnym cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a potrebné.
- 44 V tejto súvislosti po prvé z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že osobami znevýhodnenými dotknutými vnútroštátnymi ustanoveniami sú bývalí zamestnanci podnikov ovládaných štátom, ktorí poberajú dôchodok vo forme „priamej definovanej dávky“, ktorej výška presahuje určité prahové hodnoty. Na jednej strane § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG totiž stanovuje platenie príspevku na zaistenie dôchodkového poistenia z časti takej dávky, ktorá presahuje mesačnú sumu maximálneho vymeriavacieho základu v súlade s ASVG. Rakúska vláda na pojednávaní pred Súdnym dvorom uviedla, že táto mesačná suma predstavovala 5 370 eur brutto za rok 2020. Na druhej strane podľa § 711 ods. 6 ASVG nebolo možné za rok 2018 vykonať nijaké zvýšenie dávky uvedenej v SpBegrG, ako je „priama definovaná dávka“, o ktorú ide vo veci samej, v prípade, že celková výška všetkých dôchodkov dotknutej osoby presiahla 4 980 eur mesačne.
- 45 Na účely článku 2 ods. 1 písm. b) smernice 2006/54 situáciu osôb, na ktoré sa vzťahujú dotknuté vnútroštátne ustanovenia, nemožno porovnávať so situáciou bývalých zamestnancov podnikov, ktoré nie sú ovládané štátom, alebo so situáciou osôb, ktoré poberajú podnikový dôchodok v inej forme, než je „priama definovaná dávka“, ako sú platby z dôchodkového fondu alebo zo životného poistenia. Na

rozdiel od dôchodkov vyplácaných obom kategóriám vyššie uvedených osôb totiž spolkový štát alebo dotknutá spolková krajina kontroluje zamestnávateľov pracovníkov, ktorí poberajú „priamo definovanú dávku“, a finančné prostriedky určené na dôchodky uvedených pracovníkov.

- 46 Ako uviedla generálna advokátka v bode 55 svojich návrhov, situáciami, ktoré sa majú porovnať, je u osôb poberajúcich dôchodok vo forme „priamej definovanej dávky“ podniku ovládaného štátom na jednej strane situácia osôb, na ktoré sa vzťahujú dotknuté vnútroštátne ustanovenia z dôvodu výšky tejto dávky, a na druhej strane situácia osôb, na ktoré sa tieto ustanovenia nevzťahujú.
- 47 Z toho vyplýva, že za zjavne neutrálne kritérium v zmysle článku 2 ods. 1 písm. b) smernice 2006/54, ktoré vedie k rozdielnemu zaobchádzaniu z dôvodu uplatnenia dotknutých vnútroštátnych ustanovení, treba považovať výšku dávok stanovenú týmito ustanoveniami, pričom tieto ustanovenia znevýhodňujú len poberateľov dôchodkov, ktorých výška presahuje niektoré prahové hodnoty.
- 48 Pokiaľ ide po druhé o to, či toto rozdielne zaobchádzanie znevýhodňuje osobitne osoby jedného pohlavia v porovnaní s osobami druhého pohlavia, vnútroštátny súd len uvádza, že podľa rakúskych oficiálnych štatistík sa dotknuté vnútroštátne ustanovenia dotýkajú prevažne mužov.
- 49 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že existenciu takého osobitného znevýhodnenia možno konštatovať, najmä ak sa preukáže, že právna úprava sa negatívne dotýka podstatne vyššieho počtu osôb jedného pohlavia v porovnaní s osobami druhého pohlavia (rozsudok z 3. októbra 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 45 a citovaná judikatúra).
- 50 Ako navyše vyplýva z odôvodnenia 30 smernice 2006/54, posudzovanie skutočností, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k nepriamej diskriminácii, je v právomoci vnútroštátnych súdov v súlade s vnútroštátnym právom alebo vnútroštátnou praxou, ktoré môžu najmä stanoviť, že nepriamu diskrimináciu možno preukázať všetkými prostriedkami vrátane prostriedkov založených na štatistických údajoch (rozsudok z 3. októbra 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 46 a citovaná judikatúra).
- 51 Vnútroštátnemu súdu teda prináleží, aby posúdil, v akom rozsahu sú štatistické údaje, ktoré mu boli predložené, hodnoverné a či ich možno zohľadniť, t. j. či hlavne nejde o vyjadrenie náhodných či krátkodobých javov a či sú dostatočne významné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 48 a citovanú judikatúru).
- 52 Pokiaľ ide o štatistické údaje, Súdny dvor už na jednej strane rozhodol, že vnútroštátnemu súdu prináleží, aby zohľadnil všetkých pracovníkov, na ktorých sa vzťahuje vnútroštátna právna úprava, na ktorej sa rozdielne zaobchádzanie zakladá, a na druhej strane, že najlepšia porovnávací metóda spočíva v porovnaní jednotlivých pomerov pracovníkov, ktorí sú dotknutí údajným rozdielnym zaobchádzaním a ktorí ním nie sú dotknutí, a ktorí patria do pôsobnosti tejto právnej úpravy v rámci pracovnej sily mužského pohlavia, s tými istými pomermi v rámci pracovnej sily ženského pohlavia, na ktoré sa vzťahuje táto pôsobnosť (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. decembra 2007, Voß, C-300/06, EU:C:2007:757, body 40 a 41, ako aj z 3. októbra 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 47).
- 53 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že do pôsobnosti dotknutých vnútroštátnych ustanovení patria bývalí zamestnanci hospodárskeho subjektu podliehajúceho kontrole Rechnungshof (Dvor audítorov), ktorí poberajú podnikový dôchodok vo forme „priamej definovanej dávky“.
- 54 V dôsledku toho, ako uviedla generálna advokátka v bodoch 65 až 67 svojich návrhov, ak by dostupné štatistiky skutočne preukazovali, že percento bývalých pracovníkov, ktorých výška takéhoto podnikového dôchodku bola dotknutými vnútroštátnymi ustanoveniami ovplyvnená, je podstatne vyššie u bývalých pracovníkov mužského pohlavia, na ktorých sa vzťahujú tieto ustanovenia, než u bývalých

pracovníkov ženského pohlavia, na ktorých sa vzťahujú tieto ustanovenia, bolo by potrebné konštatovať, že takáto situácia odhaľuje nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia v rozpore s článkom 5 písm. c) smernice 2006/54, pokiaľ nie sú tieto ustanovenia odôvodnené objektívnymi skutočnosťami, ktoré nesúvisia s nijakou diskrimináciou na základe pohlavia (pozri analogicky rozsudok zo 6. decembra 2007, Voß, C-300/06, EU:C:2007:757, bod 42).

- 55 Po tretie vnútroštátnemu súdu prináleží, aby za predpokladu, že vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 53 a 54 tohto rozsudku usúdi, že dotknuté vnútroštátne ustanovenia zakladajú rozdielne zaobchádzanie, ktoré môže predstavovať nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia, preskúmal, v akom rozsahu môže byť takéto rozdielne zaobchádzanie napriek tomu odôvodnené objektívnymi skutočnosťami, ktoré nesúvisia s nijakou diskrimináciou na základe pohlavia, ako vyplýva z článku 2 ods. 1 písm. b) smernice 2006/54.
- 56 V súlade s judikatúrou Súdneho dvora o takýto prípad ide najmä vtedy, ak zvolené prostriedky slúžia legitímnemu cieľu sociálnej politiky, sú primerané na dosiahnutie cieľa sledovaného dotknutou právnou úpravou a sú potrebné na tieto účely, pričom ich možno považovať za vhodné na zabezpečenie uvedeného cieľa len vtedy, ak skutočne zodpovedajú snahe dosiahnuť ho a ak sa uplatňujú koherentne a systematicky (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júla 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, body 53 a 54, ako aj citovanú judikatúru).
- 57 Súdny dvor navyše opakovane rozhodol, že členské štáty pri výbere opatrení vhodných na dosiahnutie cieľov ich sociálnej politiky a zamestnanosti disponujú veľkou mierou voľnej úvahy (rozsudky zo 6. apríla 2000, Jørgensen, C-226/98, EU:C:2000:191, bod 41, a z 20. októbra 2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, bod 73, ako aj citovaná judikatúra).
- 58 Z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že aj keď nakoniec prislúcha vnútroštátnemu súdu, ktorý je jediný príslušný na posúdenie skutkových okolností a na výklad vnútroštátnej právnej úpravy, aby určil, či a v akom rozsahu je dotknuté právne ustanovenie odôvodnené takouto objektívnou skutočnosťou, Súdny dvor, ktorý má vnútroštátnemu súdu v rámci prejudiciálneho konania poskytnúť užitočnú odpoveď, má právomoc poskytnúť usmernenia vyplývajúce zo spisu vo veci samej, ako aj z písomných a ústnych pripomienok, ktoré mu boli predložené, aby umožnil vnútroštátnemu súdu rozhodnúť (rozsudok zo 17. júla 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, bod 56 a citovaná judikatúra).
- 59 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že SpBegrG, s ktorým sú dotknuté vnútroštátne ustanovenia úzko spojené, sleduje dva ciele, a to na jednej strane znížiť vzniknutú nerovnováhu, pokiaľ ide o takzvané „osobitné“ dôchodky, ktoré, ako uvádza rakúska vláda vo svojich písomných pripomienkach, sú „doplnkovými dôchodkami mimo obvyklých dôchodkových systémov“, a na druhej strane zabezpečiť trvalé financovanie starobných dôchodkov. Rakúska vláda potvrdila tieto ciele vo svojich písomných pripomienkach, pričom spresnila, že dotknuté vnútroštátne ustanovenia majú konkrétnejšie kompenzovať nerovnováhu na úrovni poskytovania dôchodkových dávok, ktoré sú v konečnej fáze financované štátom. Táto vláda okrem toho uviedla, že takéto dôchodky predstavujú pre dotknuté podniky vysokú finančnú záťaž, ktorá môže mať nepriamy vplyv na štátny rozpočet, najmä z dôvodu zníženého vyplácania dividend.
- 60 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že úvahy týkajúce sa rozpočtových pravidiel nemôžu odôvodňovať diskrimináciu v neprospech niektorého pohlavia (rozsudok z 23. októbra 2003, Schönheit a Becker, C-4/02 a C-5/02, EU:C:2003:583, bod 85, ako aj citovaná judikatúra).
- 61 Naopak, ciele spočívajúce v zabezpečení trvalého financovania starobných dôchodkov a znížení rozdielu medzi úrovňami dôchodkov financovaných štátom možno vzhľadom na širokú mieru voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty, považovať za legitímne ciele sociálnej politiky, ktoré nesúvisia s diskrimináciou na základe pohlavia.

- 62 V prejednávanej veci a s výhradou overení, ktoré má v tejto súvislosti vykonať vnútroštátny súd, zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že vnútroštátne ustanovenia môžu viesť k dosiahnutiu takých cieľov. Na jednej strane tak zrážka jednej časti dávky, ktorá sa má vyplatiť, ako aj jej nezvýšenie, umožňujú vytvorenie rezerv pre budúce platobné záväzky. V tejto súvislosti, hoci je pravda, ako zdôraznili žalobca vo veci samej, ako aj NK na pojednávaní pred Súdnym dvorom, že takto ušetrené sumy môžu dotknuté podniky v zásade použiť na akékoľvek účely, nič to nemení na tom, že štát, stále s výhradou tých istých overení, ktoré má v tejto súvislosti vykonať vnútroštátny súd, má v prípade väčšinovej účasti v uvedenom podniku dostatočný vplyv na uvedený podnik, aby zabezpečil primerané financovanie dotknutých starobných dôchodkov týmto podnikom.
- 63 Na druhej strane, keďže tieto ustanovenia sa týkajú len dávok, ktorých výška presahuje určitú prahovú hodnotu, ich účinkom je priblíženie týchto dávok úrovni nižších dôchodkov.
- 64 Okrem toho s výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa uvedené ustanovenia vykonávajú koherentne a systematicky v rozsahu, v akom sa uplatňujú na všetky dôchodky poskytované vo forme „priamych definovaných dávok“ inštitúciami a podnikmi, ktoré priamo alebo nepriamo podliehajú štátnej kontrole, ktoré majú teda k dispozícii rezervy vytvorené zo strhnutých alebo nepriznaných súm na účely financovania budúcich dôchodkových záväzkov.
- 65 Nezdá sa, že by dotknuté vnútroštátne ustanovenia viedli k opatreniam, ktoré idú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaných cieľov, najmä v rozsahu, v akom zohľadňujú u dotknutých osôb ich schopnosť prispievať, keďže tak sumy vybrané na základe § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG, ako aj obmedzenia zvýšenia dôchodkov stanovené v § 711 ASVG sú odstupňované v závislosti od výšky poskytovaných dávok.
- 66 Okrem toho, pokiaľ ide konkrétnejšie o cieľ zabezpečiť trvalé financovanie starobných dôchodkov, skutočnosť, že konkrétny podnik, akým je NK, mohol na tieto účely vytvoriť dostatočné rezervy, nemôže sama osebe spochybníť nevyhnutnosť dotknutých vnútroštátnych ustanovení, keďže, ako uvádza Európska komisia vo svojich písomných pripomienkach, tieto ustanovenia sa vzťahujú na všetky podniky, ktorých väčšinovým vlastníkom je spolkový štát a spolková krajina Dolné Rakúsko.
- 67 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú časť prvej otázky odpovedať tak, že článok 5 písm. c) a článok 7 písm. a) bod iii) smernice 2006/54 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sú poberatelia dôchodku, ktorý sa podnik ovládaný štátom zaviazal na základe dohody priamo im vyplácať a ktorý presahuje určité prahové hodnoty stanovené v tejto právnej úprave, zbavení jednak sumy zrazenej z časti tohto dôchodku, ktorá presahuje niektorú z týchto prahových hodnôt, a jednak nároku na uplatnenie zmluvne dohodnutej indexácie uvedeného dôchodku, aj keď percento bývalých pracovníkov, ktorých výška takéhoto podnikového dôchodku bola dotknutými vnútroštátnymi ustanoveniami ovplyvnená, je podstatne vyššie u bývalých pracovníkov mužského pohlavia, na ktorých sa vzťahujú tieto ustanovenia, než u bývalých pracovníkov ženského pohlavia, na ktorých sa vzťahujú tieto ustanovenia, pokiaľ sú tieto dôsledky odôvodnené objektívnymi skutočnosťami, ktoré vôbec nesúvisia s diskrimináciou na základe pohlavia, čo musí overiť vnútroštátny súd.

O druhej časti druhej otázky

- 68 Druhou časťou svojej druhej otázky sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má smernica 2000/78 vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sú poberatelia dôchodku, ktorý sa podnik ovládaný štátom na základe dohody zaviazal priamo im vyplácať a ktorý presahuje určité prahové hodnoty stanovené v tejto právnej úprave, zbavení jednak sumy zrazenej z časti tohto dôchodku, ktorá presahuje niektorú z týchto prahových hodnôt, a jednak nároku na uplatnenie zmluvne dohodnutej indexácie uvedeného dôchodku, ak sa uvedená právna úprava vzťahuje len na poberateľov, ktorí presiahli určitý vek.

- 69 Podľa článku 1, článku 2 ods. 1 a článku 2 ods. 2 písm. b) smernice 2000/78 sa zakazuje akákoľvek nepriama diskriminácia najmä z dôvodu veku. O nepriamu diskrimináciu ide vtedy, keď by zjavne neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax priviedli osoby jedného pohlavia do osobitnej nevýhody v porovnaní s osobami druhého pohlavia, pokiaľ toto ustanovenie, kritérium alebo prax nie sú objektívne odôvodnené legitímnym cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa nie sú primerané a potrebné (rozsudok zo 7. februára 2019, *Escribano Vindel*, C-49/18, EU:C:2019:106, body 41 a 42).
- 70 Podľa vnútroštátneho súdu sa prípadná existencia nepriamej diskriminácie na základe veku zakladá na skutočnosti, že od roku 2000 nebola v Rakúsku uzavretá nijaká zmluva o dôchodku vo forme „priamej definovanej dávky“, takže dotknuté vnútroštátne ustanovenia sa týkajú len osôb, ktoré dosiahli určitý vek, keďže zmluvy o podnikových dôchodkoch pre ostatné osoby boli uzavreté na základe modelu dôchodkových alebo poisťných fondov.
- 71 Tak ako v prípade nepriamej diskriminácie na základe pohlavia, ako vyplýva z bodov 45, 49 a 52 tohto rozsudku, nepriamu diskrimináciu na základe veku možno konštatovať len vtedy, ak sa preukáže, že vnútroštátna právna úprava sa negatívne a bez odôvodnenia dotýka podstatne väčšej časti osôb daného veku v porovnaní s inými osobami. Na tento účel treba zohľadniť všetkých pracovníkov, na ktorých sa vzťahuje vnútroštátna právna úprava, z ktorej vyplýva rozdielne zaobchádzanie.
- 72 Z toho vyplýva, že na účely preukázania existencie nepriamej diskriminácie na základe veku osoby znevýhodnené dotknutými vnútroštátnymi ustanoveniami nemožno porovnávať s osobami, ktoré nepatria do pôsobnosti týchto ustanovení, ako sú osoby, ktoré uzavreli zmluvu o dôchodku na základe modelu dôchodkových alebo poisťných fondov.
- 73 Okrem toho, ako pripomenula generálna advokátka v bode 89 svojich návrhov, samotná skutočnosť, že na osoby, ktoré nedosiahli určitý vek, sa uplatňuje nový právny rámec, nemôže viesť k nepriamej diskriminácii na základe veku v neprospech iných osôb, na ktoré sa vzťahuje pôvodný právny rámec (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. februára 2019, *Horgan a Keegan*, C-154/18, EU:C:2019:113, bod 28).
- 74 Okrem toho treba konštatovať, že vnútroštátny súd neposkytol informácie, podľa ktorých by spomedzi osôb patriacich do pôsobnosti dotknutých vnútroštátnych ustanovení, a to poberateľov dôchodku vyplácaného podnikom ovládaným štátom vo forme „priamej definovanej dávky“, bola podstatne väčšia časť osôb, ktoré dosiahli určitý vek, znevýhodnená týmito ustanoveniami.
- 75 V dôsledku toho treba na druhú časť druhej otázky odpovedať tak, že článok 2 ods. 1 a článok 2 ods. 2 písm. b) smernice 2000/78 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sú poberatelia dôchodku, ktorý sa podnik ovládaný štátom na základe dohody zaviazal priamo im vyplácať a ktorý presahuje určité prahové hodnoty stanovené v tejto právnej úprave, zbavení jednak sumy zrazenej z časti tohto dôchodku, ktorá presahuje niektorú z týchto prahových hodnôt, a jednak nároku na uplatnenie zmluvne dohodnutej indexácie uvedeného dôchodku len z jediného dôvodu, že sa uvedená právna úprava vzťahuje len na poberateľov, ktorí presiahli určitý vek.

O tretej až siedmej otázke

- 76 Svojou treťou až siedmou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú články 16, 17, 20 a 21 Charty vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sú poberatelia dôchodku, ktorý sa podnik ovládaný štátom na základe dohody zaviazal priamo im vyplácať a ktorý presahuje určité prahové hodnoty stanovené v tejto právnej úprave, zbavení jednak sumy zrazenej z časti tohto dôchodku, ktorá presahuje niektorú z týchto prahových hodnôt, a jednak nároku na uplatnenie zmluvne dohodnutej indexácie uvedeného dôchodku.

- 77 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pôsobnosť Charty je vymedzená v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého pokiaľ ide o konanie členských štátov, sú ustanovenia Charty určené pre tieto členské štáty, len ak vykonávajú právo Únie.
- 78 Možno tiež pripomenúť, že základné práva zaručené Chartou sa uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, pričom sa musia tiež dodržiavať, ak vnútroštátna právna úprava patrí do pôsobnosti tohto práva [rozsudok z 21. mája 2019, Komisia/Maďarsko (Užívanie poľnohospodárskych pozemkov), C-235/17, EU:C:2019:432, bod 63 a citovaná judikatúra].
- 79 Je však dôležité, aby v dotknutej oblasti právo Únie uložilo členským štátom osobitné povinnosti v súvislosti so situáciou, o ktorú ide vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júla 2014, Julián Hernández a i., C-198/13, EU:C:2014:2055, bod 35).
- 80 V prejednávanej veci, ako vyplýva z bodov 40 až 67 tohto rozsudku, môžu dotknuté vnútroštátne ustanovenia viesť k rozdielnemu zaobchádzaniu na základe pohlavia, ktoré by v prípade neexistencie odôvodnenia predstavovalo nepriamu diskrimináciu zakázanú smernicou 2006/54. Ako uviedla generálna advokátka v bode 98 svojich návrhov, podliehajú teda osobitnej právnej úprave Únie, keďže určenie a výpočet dávok v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia sa musí uskutočniť bez diskriminácie, ktorá je v rozpore s touto smernicou, ako aj so smernicou 2000/78.
- 81 Z toho vyplýva, že dotknuté vnútroštátne ustanovenia predstavujú vykonanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, takže musia dodržiavať základné práva zaručené Chartou.
- 82 V tejto súvislosti po prvé článok 20 Charty zakotvuje zásadu rovnosti každého pred zákonom. Podľa článku 21 ods. 1 tejto Charty sa zakazuje akákoľvek diskriminácia najmä z dôvodu pohlavia, veku alebo majetku.
- 83 Pokiaľ ide konkrétnejšie o diskrimináciu na základe veku, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že ak členské štáty prijímajú opatrenia patriace do pôsobnosti smernice 2000/78, ktorá v oblasti zamestnania a povolania spresňuje zásadu zákazu diskriminácie na základe veku, musia konať v súlade s touto smernicou (rozsudok z 21. januára 2015, Felber, C-529/13, EU:C:2015:20, bod 16 a citovaná judikatúra). Členské štáty musia pri prijímaní opatrení patriacich do pôsobnosti smernice 2006/54, ktorá v uvedenej oblasti spresňuje zásadu zákazu diskriminácie na základe pohlavia, konať v súlade s touto poslednou uvedenou smernicou.
- 84 Za týchto podmienok treba otázky vnútroštátneho súdu týkajúce sa existencie diskriminácie na základe veku a pohlavia preskúmať tak, ako sú uvedené v rámci odpovedí na prvú a druhú otázku, výlučne z hľadiska smerníc 2000/78 a 2006/54 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. novembra 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, bod 25).
- 85 Pokiaľ ide o diskrimináciu na základe majetku, ak by sa dalo preukázať, že rozdielne zaobchádzanie zistené v bode 46 tohto rozsudku, a to že dotknuté vnútroštátne ustanovenia sa týkajú výlučne dôchodkov, ktorých výška presahuje určitú prahovú hodnotu, osobitne znevýhodňuje osoby s určitým majetkom, takúto okolnosť v prejednávanej veci možno odôvodniť z dôvodov, ktoré boli uvedené v bodoch 61 až 66 tohto rozsudku, s výhradou overení, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd. V tomto rozsahu nie sú takéto ustanovenia z tohto dôvodu v rozpore s článkom 20 a článkom 21 ods. 1 Charty.
- 86 Pokiaľ ide v druhom rade o článok 16 Charty, treba pripomenúť, že sloboda podnikania, ktorú tento článok zaručuje, sa vzťahuje na zmluvnú slobodu uvedenú v siedmej prejudiciálnej otázke (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. januára 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, bod 42). Ako uviedla generálna advokátka v bode 110 svojich návrhov, táto sloboda zahŕňa slobodu stanoviť alebo vyjednať cenu plnenia.

- 87 Z toho vyplýva, že také ustanovenia, akými sú dotknuté vnútroštátne ustanovenia, predstavujú obmedzenie zmluvnej slobody v rozsahu, v akom ukladajú dotknutým podnikom povinnosť vyplácať svojim bývalým zamestnancom dôchodok vo forme „priamej definovanej dávky“, ktorého výška je nižšia než suma, ktorá bola zmluvne dohodnutá.
- 88 Sloboda podnikania však nie je absolútnym právom, ale sa musí posudzovať z hľadiska svojej funkcie v spoločnosti, a teda môže podliehať zásahom verejnej moci, ktoré môžu vo všeobecnom záujme obmedziť výkon hospodárskej činnosti. Okrem toho v súlade s článkom 52 ods. 1 Charty akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd, ktoré sú v nej zakotvené, musia byť stanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd, pričom v súlade so zásadou proporcionality musí byť nevyhnutné a skutočne zodpovedať cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Európskou úniou, alebo potrebe ochrany práv a slobôd druhého (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. mája 2016, Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, body 157 až 160).
- 89 V tejto súvislosti treba konštatovať, že obmedzenie zmluvnej slobody uvedené v bode 87 tohto rozsudku bolo stanovené zákonom a rešpektuje podstatu tejto slobody, pretože vedie k odňatiu len veľmi malej časti zo sumy podnikových dôchodkov, ktoré boli vyjednané a dohodnuté medzi dotknutým podnikom a jeho zamestnancami. Okrem toho s výhradou overenia vnútroštátnym súdom toto odňatie zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ako sú trvalé financovanie starobných dôchodkov financovaných štátom a zníženie rozdielu medzi úrovňami uvedených dôchodkov. Napokon, ako vyplýva z bodov 61 až 66 tohto rozsudku, je nutné konštatovať, že uvedené obmedzenie je v súlade so zásadou proporcionality, takže nie je v rozpore s článkom 16 Charty.
- 90 Pokiaľ ide o tretie o článok 17 ods. 1 Charty, ktorý zakotvuje právo vlastníť majetok, treba pripomenúť, že ochrana priznaná týmto ustanovením sa týka majetkových práv, z ktorých vzhľadom na právny poriadok vyplýva nadobudnuté právne postavenie, ktoré umožňuje ich majiteľom nezávislý výkon týchto práv na ich vlastný účet (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. januára 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, bod 34).
- 91 Treba konštatovať, že uzavretie zmluvy o podnikovom dôchodku predstavuje na strane poberateľa tohto dôchodku majetkový záujem. Okrem toho skutočnosť, že dotknutý podnik strhol časť zmluvne dohodnutej sumy a neuplatnil zmluvne dohodnutú indexáciu, majú vplyv na uvedený majetkový záujem. Právo zaručené článkom 17 ods. 1 Charty však nie je absolútne, takže ho nemožno vykladať tak, že zakladá nárok na dôchodok v určitej výške (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júna 2017, Florescu a i., C-258/14, EU:C:2017:448, body 50 až 51).
- 92 Ako však vyplýva z bodu 88 tohto rozsudku, akékoľvek obmedzenie uvedeného práva vlastníť majetok musí byť stanovené zákonom, musí rešpektovať jeho podstatu a musí byť v súlade so zásadou proporcionality nevyhnutné a skutočne musí zodpovedať cieľom všeobecného záujmu uznaným Úniou. Obmedzenia predmetných dôchodkových práv sú pritom stanovené zákonom. Navyše obmedzujú len časť celkovej sumy dôchodkov vo forme dotknutých „priamych definovaných dávok“, takže ich nemožno považovať za obmedzenia, ktoré zasahujú do podstaty uvedených práv. Okrem toho s výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa tieto obmedzenia zdajú byť potrebné a skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu, ako sú trvalé financovanie starobných dôchodkov financovaných štátom a zníženie rozdielu medzi úrovňami uvedených dôchodkov.
- 93 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na tretiu až siedmu otázku odpovedať tak, že články 16, 17, 20 a 21 Charty sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sú poberatelia dôchodku, ktorý sa podnik ovládaný štátom na základe dohody zaviazal priamo im vyplácať a ktorý presahuje určité prahové hodnoty stanovené v tejto právnej úprave, zbavení jednak sumy zrazenej z časti tohto dôchodku, ktorá presahuje niektorú z týchto prahových hodnôt, a jednak nároku na uplatnenie zmluvne dohodnutej indexácie uvedeného dôchodku.

O ôsmej otázke

- 94 Svojou ôsmou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 47 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členský štát vo svojom právnom poriadku nestanovil samostatný opravný prostriedok, ktorého hlavným cieľom má byť preskúmanie súladu vnútroštátnych ustanovení vykonávajúcich právo Únie s týmto právom.
- 95 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že dotknuté vnútroštátne ustanovenia sú úzko spojené s § 1 SpBegrG alebo boli prijaté v jeho priamej nadväznosti. Keďže toto ustanovenie pozostáva z ústavných ustanovení, možnosti napadnúť dotknuté vnútroštátne ustanovenia súdnou cestou na Verfassungsgerichtshof (Ústavný súd) sú obmedzené, takže tieto vnútroštátne ustanovenia možno napadnúť len incidenčne podaním súkromnoprávnej žaloby proti zmluvnému partnerovi podnikového dôchodku.
- 96 Súdny dvor už však rozhodol, že zásada účinnej súdnej ochrany zakotvená v článku 47 Charty sama osebe nevyžaduje existenciu samostatnej žaloby, ktorej hlavným cieľom je spochybníť súlad vnútroštátnych ustanovení s právnymi predpismi Únie, pokiaľ existuje jeden alebo viacero opravných prostriedkov, ktoré incidenčným spôsobom umožňujú zabezpečiť dodržiavanie práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie (rozsudok z 21. novembra 2019, Deutsche Lufthansa, C-379/18, EU:C:2019:1000, bod 61 a citovaná judikatúra).
- 97 Keďže vnútroštátny súd uvádza, že dotknuté vnútroštátne ustanovenia môžu byť incidenčne spochybnené, porušenie zásady účinnej súdnej ochrany nemožno konštatovať z dôvodu neexistencie samostatného opravného prostriedku.
- 98 V dôsledku toho treba na ôsmu otázku odpovedať tak, že článok 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členský štát vo svojom právnom poriadku nestanovil samostatný opravný prostriedok, ktorého hlavným cieľom má byť preskúmanie súladu vnútroštátnych ustanovení vykonávajúcich právo Únie s týmto právom, pokiaľ existuje možnosť incidenčne podať návrh na takéto preskúmanie.

O trovách

- 99 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania, sa majú vykladať v tom zmysle, že do ich pôsobnosti patria právne predpisy členského štátu, podľa ktorých jednak časť sumy podnikového dôchodku, ktorý sa zamestnávateľ zmluvne zaviazal vyplácať priamo svojmu bývalému zamestnancovi, sa má strhávať pri zdroji uvedeným zamestnávateľom, a jednak zmluvne dohodnutá indexácia sumy tejto dávky je zbavená účinku.**

2. Článok 5 písm. c) a článok 7 písm. a) bod iii) smernice 2006/54 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sú poberatelia dôchodku, ktorý sa podnik ovládaný štátom zaviazal na základe dohody im priamo vyplácať a ktorý presahuje určité prahové hodnoty stanovené v tejto právnej úprave, zbavení jednak sumy zrazenej z časti tohto dôchodku, ktorá presahuje niektorú z týchto prahových hodnôt, a jednak nároku na uplatnenie zmluvne dohodnutej indexácie uvedeného dôchodku, aj keď percento bývalých pracovníkov, ktorých výška takéhoto podnikového dôchodku bola dotknutými vnútroštátnymi ustanoveniami ovplyvnená, je podstatne vyššie u bývalých pracovníkov mužského pohlavia, na ktorých sa vzťahujú tieto ustanovenia, než u bývalých pracovníkov ženského pohlavia, na ktorých sa vzťahujú tieto ustanovenia, pokiaľ sú tieto dôsledky odôvodnené objektívnymi skutočnosťami, ktoré vôbec nesúvisia s diskrimináciou na základe pohlavia, čo musí overiť vnútroštátny súd.
3. Článok 2 ods. 1 a článok 2 ods. 2 písm. b) smernice 2000/78 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sú poberatelia dôchodku, ktorý sa podnik ovládaný štátom na základe dohody zaviazal priamo im vyplácať a ktorý presahuje určité prahové hodnoty stanovené v tejto právnej úprave, zbavení jednak sumy zrazenej z časti tohto dôchodku, ktorá presahuje niektorú z týchto prahových hodnôt, a jednak nároku na uplatnenie zmluvne dohodnutej indexácie uvedeného dôchodku len z jediného dôvodu, že sa uvedená právna úprava vzťahuje len na poberateľov, ktorí presiahli určitý vek.
4. Články 16, 17, 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sú poberatelia dôchodku, ktorý sa podnik ovládaný štátom na základe dohody zaviazal priamo im vyplácať a ktorý presahuje určité prahové hodnoty stanovené v tejto právnej úprave, zbavení jednak sumy zrazenej z časti tohto dôchodku, ktorá presahuje niektorú z týchto prahových hodnôt, a jednak nároku na uplatnenie zmluvne dohodnutej indexácie uvedeného dôchodku.
5. Článok 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členský štát vo svojom právnom poriadku nestanovil samostatný opravný prostriedok, ktorého hlavným cieľom má byť preskúmanie súladu vnútroštátnych ustanovení vykonávajúcich právo Únie s týmto právom, pokiaľ existuje možnosť incidenčne podať návrh na takéto preskúmanie.

Podpisy